

מתנות לאביונים

צדקת הפורים

מתנות לאביונים – דין צדקה, או חיוב מיוחד: יש לעיין בחיוב מתנות לאביונים, אם נאמר חיוב מיוחד במתנה זו, או שמא הוי חיוב צדקה.

א. הגמ' במסכת ב"מ בדף עח: הביאה ברייתא: 'תניא, מגבת פורים לפורים, מגבת העיר לאותה העיר, ואין מדקדקין בדבר... והמותר יפול לכיס של צדקה. רבי אליעזר אומר מגבת פורים לפורים. ואין העני רשאי ליקח מהן רצועה לסנדלו, אלא אם כן התנה במעמד אנשי העיר, דברי רבי יעקב שאמר משום רבי מאיר. ורבן שמעון בן גמליאל מיקל'. התוס' שם בד"ה 'מגבת' הקשו מהנאמר בערכין בדף ו: 'מעות של צדקה מותר לשנותן בכל מה שירצה, ואפילו באו לידי גבאי', ויישבו: 'וי"ל, דדוקא בפורים אמרינן הכא דאין לשנות'. וכן פסק הרמב"ם בהלכות מגילה פ"ב הט"ז: 'ואין משנין מעות פורים לצדקה אחרת, וכ"כ הטור והשו"ע בס"י תרצד סעי' ב. ובטעמא דהאי דינא כתב הרמב"ן שם: 'כדי שיהיו הכל שמחין עמנו, בין ראוי בין שאינו ראוי, דימי משתה ושמחה כתיב'. וכן התוס' רא"ש שם כתב: 'פורים שאני, כדי להרבות בשמחת פורים אין לשנותן. ואפילו יש להם מעות הרבה, בכלם יקנו צרכי סעודת פורים'. וסברו הר"ף, הרא"ש והרמב"ם כרשב"ג שהעני רשאי לשנות משקבל לידו, אך הגבאי אינו רשאי לשנות. הרי שהוי מגבת מיוחדת, ולא ככל צדקה שביד הגבאי לאמוד אם ליתן לצרכים שונים, וחייב לקיים מחשבתו שייעדו גבייה זו לפורים, כדבאר הב"י בס"י תרצד שמשנתקיימה מחשבתן בקבלת העני, רשאי העני לשנות ולהשתמש בו לצרכיו השונים (והראב"ד בשטמ"ק ב"מ עח: סבר שלכתחילה לא ישנה לצרכים אחרים, וימלדין אותו שלא יקח בהם חלוק, אלא שיקיים בהם שמחת פורים, אך אין מדקדקין בדבר). ואכן במרדכי בב"מ רמז תנו איתא שדקדק ר"ת כן בלשון הגדרת המתנה: 'טעמא מדנקט מגבת פורים, ולא נקט מעות של צדקה'.

ברם הב"ח שם סק"ב הבין מדברי הגהות אשרי במגילה פ"א ס"י ז שכתב: 'והמותר שלא יספיקו לאכול בפורים, יפול לכיס של צדקה' (ודלא כרמב"ן שם ושא"ר), כי יש למגבת הפורים דין צדקה רגיל, ומדיני הצדקה אינו רשאי לשנות. ובמחזור ויטרי בס"י רמ איתא: 'ובפורים אין קיצבה, וכל מה שיבקש כל אחד ליתן יתן, מפני שהיא צדקה...'

ומחלקין מעות בו ביום, לא בשביל שקלים אלא צדקה בעלמא, משום שנאמר מתנות לאביונים'. להדיא שחיוב נתינה זו מדיני הצדקה הוא.

ב. הב"ח בריש סי' תרצד כתב: 'כל אדם אפילו עני המקבל צדקה, חייב לתת ממה שנתנו לו לשאר אביונים בפורים, דאין דין מתנות לאביונים בפורים כדין שאר צדקה, דהכשר מצות פורים כן הוא לתת מתנות לאביונים, וכדין ארבע כוסות בפסח. ואפילו משלוח מנות חייבים בו העניים, אף על פי שלא יספיק להם בסעודתם לאכול לעצמם ולשלוח גם לאחרים... אם כן הוא הדין למתנות לאביונים בפורים. אבל שאר צדקה דכל השנה, אין עני המקבל הצדקה חייב בה, אלא פעם אחת בשנה יתן דבר מועט לצדקה'. הרי שאף העני מחוייב בדין מתנה זו, מדיני היום, אף שפטור מליתן צדקה מעבר לחיוב הבסיסי השנתי (ראינו לעיל, שהב"ח נקט שלדמים עצמם ישנו מעמד של צדקה רגיל, הגם שהחיוב לתורמם, הינו מחודש מהלכות היום). אולם הפר"ח שם סק"א סבר שוודאי העני פטור ממתנה זו, ככל דיני צדקה שפטור מהם.

ג. הרא"ם על הסמ"ג מ"ע דרבנן ד באר כי תיקנו חכמים בפורים מצווה אחת – לפרסם הנס, ועיקר המצווה בקריאת המגילה, שהיא עיקר הפרסום. הרי שכל מצוות היום, ובכללן מתנות לאביונים, מהלכות פרסום הנס הן, ולא מהלכות הצדקה. בכך יש לבאר מדוע חיוב זה מוטל אף על הרש, הפטור מליתן יתר מהחיוב השנתי, כשם שמחוייב בארבע כוסות ובנר חנוכה, חרף היותו עני, כהערת הב"ח והט"ז שם סק"א.

ד. בהכי באר השטמ"ק בכ"מ בדף עח: את הדין ש'אין מדקדקין במעות פורים': 'אין מדקדקין בדבר לומר אם הוא עני וראוי ליתן לו, אם לאו. אלא נותנים לכל אדם שביא ויתבע, שאין יום זה מדין צדקה בלבד, אלא מדין שמחה ומנות, שהרי אף בעשירים כתיב ומשלוח מנות איש לרעהו'. וכ"כ הריטב"א במגילה בדף ז: 'פירשו בירושלמי שכל הפושט ידו ליטול יתנו לו... שאין נתינה זו מדין צדקה גרידתא, אלא מדין שמחה. שהרי אף לעשירים יש לשלוח מנות, ולפיכך נהגו ליתן מעות פורים לגוים ואפילו עשירים'.

ה. המהרי"ל בסי' נו והמג"א בסי' תרצד סק"א כתבו שאין ליתן ממעות מעשר למתנות לאביונים, הרי שהוא חיוב העומד בפנ"ע דקאי על הגברא בההוא יומא.

ו. אפשר שבהכי פליגי באפשרות ליתן ממעות אלו לעניים נוכרים. הב"י בסי' תרצד כתב שרק בעיר שהורגלו בכך, אין לבטל הדבר משום דרכי שלום, אך 'בעיר שלא הורגלו בכך, אסור להרגילן'. ובטעם הדבר כתב הלבוש שם סק"ג: 'כי בשמחתינו אל יתערב זה, ומתנות לאביונים באביוני ישראל מיירי', והמשנ"ב סק"י נקט שיש בכך גזל לעניים, וכ"כ בסידור רש"י סי' שמו: 'ראינו בני אדם שנוהגין בפורים לחלק מתנות לעבדים

ושפחות בבתי ישראל, והיה הדבר קשה בעיני רבי כקוצים, לפי שנאמר ומתנות לאביונים, בישראל נאמר ולא בגוים, וזה הנותן פרוטה לעבד גוזל לעניים, ומראה עצמו כאילו מקיים עכשיו מצוות מתנות לאביונים הנאמרה באביוני ישראל. לפי שמתחילה התחילו עניים המתביישים לשלוח את התינוקות שלהם ביד גוים ומניקות, לחזר התינוקות על פתחיהן של ישראל, נהגו לתת אף לשפחות ומניקות אף שלא לצורך תינוקות. ואין רבי נוהג היתר בדבר (שבולי הלקט, פורים סי' רב: 'מנהגו של רבינו קלונימוס הזקן, כשהיה מחלק מעות לאביונים בפורים, אינו נותן לעבדים ולשפחות כלום') וכדברי רבי טוב הזורק צרור לים, שמראה שמתנות פורים אף לגוים עושים... אף זה הנותן מעותיו לגוים בפורים איבד מתנות שנתן לאביונים, שאינו מראה כעושה לשם שמים, אלא כשוטה שדרכו בכך'. אולם בסדר היום פורים כתב: 'ואפי' לגוים הפושטים את ידם ביום זה לשאל מפני שמחת ישראל, אין להשיבו אחר. אלא אדרבא, יתן לו בפנים מאירות, וידעו כי ה' אלהינו עמנו בכל קראינו אליו, והוא הפודה והגואל ומציל אותנו מכל צרה וצוקה ומפר עצת כל הקמים עלינו כאשר הפיר...'. הרי שלדעת רש"י והב"י ישנה כאן מצוות צדקה, שנותנים לגוי היכא דאיכא חשש לאיבה, ובלא כן איכא גזל לעניים, ולא יצאו יד"ח בנתינה לגוי. לעומת סדר היום שסבר שנתינה זו מדיני החג לפרסם הנס, ואם בא הגוי ליטול משום שמחת ישראל 'אדרבה, יתן לו בפנים מאירות, וידעו...'.

ז. יש בכך לבאר את סדר הדברים בסדר היום פורים: 'למחר משכימין בשמחה וטוב לבב, ולוקחים בידם מברכת ה' אשר נתן להם... והולכין לב"ה ושם מתקבצים העניים והאומללים, ואחר שהוציאו ס"ת וקראו בו בפ' עמלק הרשע... ומתחילין הגבאים לגבות... לכל הדברים הנצרכים... כדי שישמחו בו הכל. גם העניים עצמם מחזורים בבתי כנסיות... מתוך צרתם ממתנים ליום כזה שישאלו... להשיב את נפשם... אחר שכבר גבו מה שראוי לגבות ושמחו לב העניים והאביונים, יקראו המגילה מתוך שמחה של מצוה'. שילב את האחריות של הכל עם שחר, לדאוג למעות בההוא יומא ליתן לנצרכים, כדי שישמחו בו הכל, ונראה שמדיני היום הוא. ורק לאחר מכן קוראים את המגילה, מתוך שהכל שרויים בשמחה. ואפשר שכלול הוא בחיוב הכללי של היום 'ימי משתה ושמחה', הרי מחוייבין שכל ישראל יהיו בשמחה.

ח. הרמב"ם בהלכות פורים פ"ב הי"ז כתב: 'מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים'. הרי שאין להעדיף את שמחתו וגודל

סעודתו, הגם שבכך מקיים את ימי משתה ושמחה באופן מהודר יותר, אלא בנתינתו לעניים יש הידור מצווה זו. הרי שגדר חיוב הנתינה, מהלכות היום הוא.

ט. יש בכך לבאר את ספקו של הפרמ"ג סי' תרצד מש"ז סוסק"א הביאו הביאור הלכה בד"ה 'ליתן לפחות': 'נסתפקתי מתנה לאביון אי מהני ע"מ להחזיר'. הנה במצוות צדקה, לא יעלה על הדעת שמקיים במתנה ע"מ להחזיר מעשה של צדקה, הגם שכל הלוואה ותמיכה בעת הצורך הינה מצוות גמ"ח, אף שיחזור הממון לאחר זמן. אך מצוות צדקה, הינה נתינת ממון גמורה (הש"ך ביו"ד בסי' רנח ס"ק כה כתב להדיא שיד"ח צדקה לא יוצא בנתינה ע"מ להחזיר, אך הנשבע ליתן, יכול ליתן באופן זה ומקיים בכך שבועתו). וספק הפרמ"ג מובן רק לפי ההבנה שעיקר החיוב בעצם מעשה הנתינה למך בההוא יומא משום פרסומי ניסא, הגם שלאחר מכן ישוב הממון לבעליו, ולא בתרומה הממונית לנצרך. אולם הפר"ח בסי' תרצד סק"א פטר את העני מנתינה זו, הרי שפשיטא ליה, שאין לקיימה ע"י נתינה ע"מ להחזיר. שכן לדידו עיקר חיוב זה הינו מדיני הצדקה, והרמת תרומה לאביון.

י. הרמ"א בסי' תרצה סעי' ד כתב לעניין משלוח מנות, שיוצא יד"ח בנתינתו אף שהמקבל לא רצה לקבלו, ולעניין מתנות לאביונים יש לתלות מקרה מעין זה בגדר המצווה. שכן אם הינה מצות צדקה, כל עוד לא הגיע ליד המקבל, לא השלים את מעשה הצדקה. ברם אם הוא חיוב בפנ"ע ליתן בפורים לעני, הרי כל שביקש ליתן קיים מצוותו, כדין משלוח מנות.

יא. הרעק"א בגליון על השר"ע בסי' תרצה הביא ספק הטו"א, אם ניתן לצאת יד"ח מתנות לאביונים במשלוח מנות שנותן לעני. וי"ל שבהכי הסתפק, אם מתנה זו מגדרי הצדקה היא וחייב להרבות ממונם, אינו יכול לצאת יד"ח במשלוח שבין כה היה מגיע לידם מפאת חיוב אחר. אך אם מחוייבים במתנה זו מחיובי היום, להרבות שמחה, די במה שנתן להם משלוח סעודתם והרבה שמחתם. ובמועדי ראיה עמ' רנו הבין שיש לשמחם בכל דבר, ולא דווקא במיני מאכל. ומדברי הרמב"ם שמוטב להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו, שאין 'שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים', למד, שאם ינעם וישמח לבכם ישבתם בסעודה ע"י שולחננו – אין לך מתנה מרובה מזו.

יב. הפרמ"ג בסי' תרצב אש"א סק"א הביאו המשנ"ב שם בסק"א הצריך לכוון בברכת שהחיינו בעת קריאת המגילה על מצוות היום: 'ויכוין להוציא משלוח מנות ומתנות לאביונים בברכת שהחיינו'. אולם המג"א שם סק"א כתב: 'ויכוין בברכת שהחיינו ג"כ על משלוח מנות וסעודת פורים, שהם ג"כ מצות', ולא הזכיר שיש לכוון לפטור גם את המתנות לאביונים. ושמא נחלקו בהכי, שלדעת הפרמ"ג ישנו חיוב מיוחד בנתינה זו, ועל כן יש

לכוון בברכתו על נתינת היום. ואילו לדעת המג"א נאמר חיוב בהלכות צדקה, ואינו מחייבי היום, ולכך אין צורך לכוון בברכת שהחיינו על נתינה זו.

יג. הבאר היטב סי' תרצה סק"ז הסתפק אם נתן לעני אחד מתנה כפולה, האם יצא יד"ח, או שחייב ליתן לעני נוסף. ויש לבאר ספקו עפ"י חקירתנו, שכן אם חיוב במתנות לעניים הינו מגדרי צדקה, די במה שקיים ונתן צדקה שהיה חייב לעני. אולם אם החיוב ליתן להם הינו מדיני שמחה, י"ל שחייבו ליתן לשני עניים בדווקא.

יד. הערוך השלחן בסי' תרצו סעי' ג כתב כי היוצא לדרך מקיים מצוות מתנות לאביונים במתנה שהרימו בביתו, אך משלוח מנות מחוייב ליתן בפניו דווקא. וי"ל שסבר שהחיוב ליתן לאביונים הינו מגדרי צדקה, ואכן די בתרומה שנגבית מביתו. ברם אי נימא כדברי הריטב"א במגילה ז. הב"ח והפרמ"ג שם שהחיוב בנתינה זו מגדרי שמחת היום כמשלוח מנות, יהא חייב ליתן דווקא בפניו, דומיא דמשלוח מנות.

טו. כף החיים בסי' תרצד סק"ב כתב כי יוצא יד"ח בנתינה לאביונים קטנים, אך לא יוצא יד"ח משלוח מנות לקטן, שכן נאמר איש לרעהו. הרי שסבר כי חיוב מתנות לאביונים מדיני צדקה ומדיני ממון הוא, שכן אם מדיני השמחה, אזי דרוש שיתן לבר דעת, הכרה והבנת מעלת יום זה. או דנימא שעיקר החיוב מצידו של הנותן, וקיים מצוותו בנתינתו לאביון.

טז. ובמועדי ראייה עמ' רנו חקר אם בדין כל הפושט יד נותנים לו, ישנה את הלכה של נתון תתן, ואפילו מאה פעמים, אם פשט ידו בשנית ובשלישית. ובחקירתנו תליא מילתא, ויפה אף לו.

גדר החיוב

גדר חיוב המתנה לעניים: יש לעיין בגדר חיוב מתנה זו שנאמרה בלשון רבים 'מתנות לאביונים', אם יש בחיוב זה כמות מסויימת של מתנות. ומשום מה חייבו בנתינה זו.

איתא במגילה ב"ד ז. : 'תני רב יוסף... ומתנות לאביונים, שתי מתנות לשני בני אדם'. ופירש"י שם בד"ה 'שתי מנות': 'מתנות לאביונים – שתי מתנות לשני בני אדם, די לכל אחד ואחד מתנה אחת, דהא אביונים נמי תרתי משמע'. הפר"ח בסי' תרצד סק"א הקשה שמלשון הפסוק אפשר שיש לחייב בארבע מתנות, שתי מתנות לשני אביונים. ודייק מכך שלא נאמר לאביונים מתנות, אלא מתנות לאביונים, כי יש ליתן שתי מתנות

ולחלקם לאביונים (וראה מלבי"ם אחרי מות ויקרא טז, ח, וברכי יוסף סי' תרצד סק"א בלימוד דרשה ז).

הרמב"ם בהלכות מגילה פ"ב הט"ז כתב: 'וחייב לחלק לעניים ביום הפורים, אין פחות משני עניים'. הרי שמעיקרא חיוב המתנות אינו מתוחם ומוגדר לשתי מתנות בלבד, אלא חייב ליתן הרבה, ואין לפחות משני עניים. ולשון הטור בסי' תרצד מפורשת יותר: 'חייב כל אדם ליתן מתנות לעניים, ולפחות שתי מתנות לב' עניים'. וכבר הביא הברכי יוסף שם סק"ג בשם יד אהרון שחיוב זה צ"ב.

עוד צריך תלמוד בהבנת הרמב"ם שם הי"ז שכתב: 'מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האמללים האלו דומה לשכינה'. וזאת לרמב"ם, מנ"ל.

השערי תשובה בסי' תרצד סק"א הביא משמיה דמטה יהודה בשם זרע יעקב שאין די שיתן פרוטה לעני, אלא כל מתנה צריכה להיות בשיעור שיקנה ג' ביצים. ותמה ע"כ, שבכל דוכתיה נתינה הינה בפרוטה. ובאר כי לכל נתינה ישנם גדרים שונים, עפ"י יעודה. ואכן במשנ"ב שם סק"ב הובא מחלוקת בשיעור הנתינה, לדעת הפרמ"ג שם מש"ז סק"א אין שיעור לנתינה זו, ואילו הריטב"א במגילה בדף ז: כתב שיתן שתי פרוטות, שכל מתנה הינה פרוטה. ומחלוקתן טעונה ביאור.

הרא"ם על הסמ"ג מ"ע דרבנן ד באר כי תיקנו חכמים בפורים מצווה אחת – לפרסם הנס, ועיקר המצווה בקריאת המגילה, שהיא עיקר הפרסום. הרי שכל מצוות היום, ובכללן מתנות לאביונים, מהלכות פרסום הנס הן (ובחנוכה לא תיקנו לפרסם הנס ע"י נתינה לעניים, צ"ל כדבאר הלבוש בסי' תרע סק"ב, שכיון שהנס היה בהצלת הגופות, תיקנו סעודות ומשתה להודות על הנס. ואפשר שלכן תיקנו רק בפורים ליתן לעניים דמי סעודת פרסום הנס). אפשר שזהו משמעות דברי הרא"ש במגילה פ"א סי' ו' בסיבת חיוב הקריאה גם ביום: 'וגם עיקר פרסומי ניסא הוא ביום, בזמן משתה ושמחה ומתנות לאביונים ומשלוח מנות', הרי שטעמא וחיובא חדא לכל מצוות היום. אמור מעתה, שכשם שכתב הרמב"ם בהלכת חמץ ומצה פ"ז ה"א שהמאריך לספר ביציאת מצרים ולפרסם הנס, הרי זה משובח, הגם שחייב רק לומר ג' דברים באותו היום, כן מוטב להרבות וליתן מתנות ולפרסם הנס, הגם שחייבו רק בשתי מתנות לשני עניים. ומהאי טעמא, לא הגדירו מעיקרא דדינא בכמות המתנות שאפשר ליתן, אלא בכמה יכול לצאת יד"ח, אך ככל שמרבה ומוסיף בפרסום הנס, משובח. ובדברי הרמב"ם מבואר, כי עיקר החיוב שירבה בשמחה ובקרבת השכינה, ומה מרבה יותר מאשר לשמח את האומללים והעניים, ולהכי מוטב שירבה בנתינה

לא לו. ומשו"ה מהני שפיר טעמא דחיוב זה מוטל אף על הרש, הפטור מליתן יתר מהחיוב השנתי, כשם שמחוייב בארבע כוסות ובנר חנוכה, חרף היותו עני, כהערת הב"ח בסי' תרצד סק"א והט"ז שם סק"א (ודלא כפר"ח שם) – משום פרסומי ניסא. ומובן עפ"י ספק הפרמ"ג סי' תרצד מש"ז סוסק"א הביאו הביאור הלכה בד"ה 'ליתן לפחות': 'נסתפקתי מתנה לאביון אי מהני ע"מ להחזיר', שכן עיקר המצווה ליתן בפורים לעני, ובכך לפרסם הנס, ולא להרבות ממונו כבצדקה.

יש בכך לבאר מה ההו"א לפטור את האבל מחיוב זה, ומאי קמ"ל שחייב במצווה זו, כדפסקו הב"ח בריש סי' תרצד החיי אדם כלל קנה ס"ק לז והמשנ"ב בסי' תרצו ס"ק יז. וכן הריטב"א במו"ק בדף כז: כתב שאין פורים דוחה את האבילות: 'שהרי בשביל אבילותו אין כבוד פורים מתחלל בזה, ויכול לקרוא מגלה ולתת מתנות לאביונים ומשלוח מנות איש לרעהו ולעשות סעודה'. תינח, שיש הו"א לפוטרו מדיני שמחת היום, אך מדוע סברו אף לפוטרו מדין מתנות לאביונים. אך אי נימא כי ישנו חיוב אחד בההוא יומא, לפרסם את נס היום, הרי שכל חיובי היום הוי שמחה ופרסום היום, ושפיר סברו לפטור את הפטור משמחה.

עפ"י יש לבאר תמיהת רעק"א במגילה דף ד. בד"ה 'תודה שאף' בטעמא דחייבו נשים בחיוב זה (רמ"א בסי' תרצה, ד. וכ"כ הלבוש סי' תרצד סק"ד כתב שישנו ריבוי בפסוק: 'דלרעהו כתיב, והוא הדין לרעותה'. ופר"ח שם בסופו סבר שאינו מחוור שחייבות, שכן נאמר 'איש' ולא אשה, הביאו הגר"א וס"ל שנשים פטורות ממשלוח מנות), וכבר מצאנו בתוס' במגילה בדף ד. שאין די בטעם שהיו באותו הנס לחייבן בכל מצוות היום, שכן חייבו נשים במצה בפסח רק משום שכל שישנו בחמץ ישנו במצה. וכן יש להקשות שנשים פטורות מהלל בחנוכה, אף שהיו באותו הנס. ובאר רעק"א שחד טעמא הוא, וכשחייבו נשים במגילה משום שהיו באותו הנס, חייבום אף במתנות לאביונים. ולדברינו י"ל, שחייבו לפרסם את הנס בפורים במעשים רבים, ושפיר חייבות גם במתנות לאביונים.

הנה צ"ב מדוע בחיוב ארבע כוסות ובהדלקת הנר דחנוכה נאמר כי על העני מוטל לחזור על הפתחים, ואילו בדיני פורים לא נזכר חובה זו, אלא אדרבה, נאמר חיוב על בעלי הבתים לחזור אחר העני וליתן לו מתנתם. אין זאת אלא להורות, שהחיוב במתנות לאביונים הוי חיוב על הנותן לקיים מצוות היום דקאי עליה, ואיננו חיוב כצדקה, שרק כאשר נתבקש ליתן מחוייב בו. ומילתא בטעמא, שכן העני לא יחסר לקיים מצוות היום, שכן אף ביומא דפורים יקבל מהתמחוי את סעודתו ואותה יאכל לפרסום הנס, ואינו צריך למכור כסותו לצורך מצוותו. אלא שחייבו את כל ישראל, לדאוג וליתן לו סעודה הגונה, שישמח בה, ובכך יתפרסם הנס.